

Särskilt yttrande från Naturskyddsföreningen

Mänskligheten står inför en enorm utmaning när vi på bara några år behöver fasa ut världens fossila energianvändning. Forskningen pekar entydigt på lägets allvar, och det är den politiska viljan snarare än den tekniska utvecklingen som bromsar omställningen. Internationella forskningsstudier, flera hänvisade till i utredningen, lyfter fram energieffektivisering som en nödvändighet för att nå Parisavtalets klimatmål. Hittills har emellertid energieffektiviseringen tillsammans med utbyggnaden av förnybart enbart kompenserat för den ökade energianvändningen i världen. Mängden fossil energi har hittills inte minskat. Takten för både energieffektiviseringar och omställningen till förnybart behöver öka kraftigt.

Här har utredningen gjort ett viktigt och betydelsefullt arbete med att belysa de hinder som mindre aktörer möter när de vill vara en del av energiomställning. Även i Sverige bidrar energieffektivisering och den förnybara utbyggnaden till att omställningen bort från fossil energi går fortare. Bl.a. genom att möjliggöra för en ökad elektrifiering av transportsektor och industri, men även genom att spara på värdefulla bioenergiresurser. I Sverige minskar användningen av fossil energi med i genomsnitt 3 procent per år (sett till de senaste tio åren)¹. I den takten skulle det ta över hundra år att fasa ut all fossil energi i Sverige.

Utredningen belyser att det finns en stor och lönsam potential för energieffektivisering i Sverige. Därtill skulle en ökad flexibilitet hos elanvändarna kunna bidra till att målet om hundra procent förnybar el till 2040 uppnås på ett mer kostnadseffektivt sätt. Jag anser att båda dessa potentialer behöver realiseras för att omställningen till ett helt förnybart energisystem ska ske med så stor nytta som möjligt för samhället. Mot bakgrund av detta vill jag framföra några kompletteringar till utredningens slutsatser.

Det föreslagna kvotpliktsystemet för energieffektivisering är ett styrmedel som på ett kostnadseffektivt sätt påskyndar energieffektiviseringsåtgärder med särskilt fokus på minskad eleffekt. Enligt EU:s energieffektiviseringsdirektiv artikel sju åligger det Sverige att införa ett styrmedel av detta slag. Medlemsstater kan dock ersätta styrmedlet med andra lika effektfulla styrmedel. Jag kan bara konstatera att det under denna utredning inte har framkommit några bättre alternativa styrmedel för energieffektivisering, och anser därför att ett kvotpliktsystem bör införas. Däremot skulle ambitionsnivån på systemet kunna diskuteras vidare. Den framtagna målnivån utgår nu ifrån en skattad ökning av effekttoppen på 3 GW till 2040, samtidigt visar många modelleringar att betydligt större effektgap kan uppstå i ett framtida elsystem. Minskad elanvändning är betydligt billigare och

---

¹ Energiläget i siffror 2018, Energimyndigheten, 2018

miljövänligare än nyutbyggd elproduktion. Det motsvarande energimålet på 15 TWh är också lågt i relation till den ökade elanvändning som förväntas från transporter samt industri. En högre ambitionsnivå på målet behövs.

Utredningen gör också en lång analys om att förändra energiskatten på el som avslutas i en bedömning om att påverkan skulle vara låg på den utpekade målgruppen. Samtidigt framgår det att elkostnadernas andel av hushållens totala utgifter minskat sedan 00-talet samt att energiskatten på el ska styra mot energieffektivisering. Därtill konstateras det att skatten som den är utformad nu har en hämmande effekt på prissignaler för flexibilitet. Min slutsats av utredningens analys blir att det finns ett behov av att öka och förändra utformningen på energiskatten på el om vi vill att skatten ska leda vägen i energiomställningen. Det är därför beklagligt att utredningen inte valt att lägga fram några förslag på detta område.

Avslutningsvis kan jag konstatera att av de områden som har adresserats i utredningen – energieffektivisering, efterfrågefleksibilitet, solenergi, energilager och infrastruktur för elbilsladdning – så läggs det fram förslag på alla områden utom efterfrågefleksibilitet. Energimarknadsinspektionen lyfte i sin utredning² fram efterfrågefleksibilitet som en outnyttjad resurs i kraftsystemet och föreslog flera förbättringar samt ett investeringsstöd. Utredningen lyfter några av dessa tankar i sin analys och sina bedömningar men lägger tyvärr inga konkreta förslag. Att Sverige går före och ställer om sitt energisystem är en nyckel för vår framtida konkurrenskraft. De lösningar, både tekniskt och policyt, som vi tar fram kommer att efterfrågas i stora delar av världen när alla länder ska nå de internationella klimatmålen. Det är nu vi måste agera.

Johanna Lakso

Energisakkunnig på Naturskyddsföreningen

---

² Åtgärder för ökad efterfrågefleksibilitet i det svenska elsystemet, Energimarknadsinspektionen, 2016